

52.

Na osnovu člana 21 stav 2 Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni list CG“, broj 77/08), Vlada Crne Gore na sjednici od 26. maja 2011. godine, donijela je

O D L U K U
O OBJAVLJIVANJU SPORAZUMA
IZMEĐU VLADE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE BUGARSKE O UZAJAMNOJ
ZAŠTITI I RAZMJENI TAJNIH PODATAKA

Član 1

Objavljuje se Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o uzajamnoj zaštiti i razmjeni tajnih podataka, potpisan u Podgorici 24. novembra 2010. godine, u originalu na crnogorskom, bugarskom i engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma iz člana 1 ove odluke, u originalu na crnogorskom jeziku, glasi:

S P O R A Z U M
IZMEĐU VLADE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE BUGARSKE O UZAJAMNOJ
ZAŠTITI I RAZMJENI TAJNIH PODATAKA

Vlada Crne Gore i Vlada Republike Bugarske (dalje u tekstu: Strane)

Sporazumjele su se da održavaju razgovore o političkim i pitanjima bezbjednosti i da prošire i učvrste njihovu političku, vojnu i ekonomsku saradnju,

Svjesne promjena u političkoj situaciji u svijetu i prepoznavajući važnu ulogu njihove međusobne saradnje sa ciljem stabilizacije mira, međunarodne bezbjednosti i uzajamnog povjerenja,

Imajući u vidu da dobra saradnja može da zahtijeva razmjenu tajnih podataka među Stranama,

Sa željom da ustanove niz pravila koja regulišu uzajamnu zaštitu tajnih podataka koja će se primjenjivati na sporazume o saradnji i povjerljive ugovore, koji će ubuduće biti implementirani između Strana, a koji sadrže ili uključuju tajne podatke,

Sporazumjele su se o sledećem:

Član 1

Definicije

U smislu ovog Sporazuma:

- (1) „**Tajni podaci**“ su informacije bez obzira na formu, prirodu ili način slanja koje su nastale ili su u procesu nastanka i koje su označene stepenom tajnosti i za koje je u

interesu nacionalne bezbjednosti, a u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, neophodna zaštita od neovlašćenog pristupa ili uništenja.

- (2) **„Neovlašćeni pristup tajnim podacima“** je bilo koji oblik otkrivanja tajnih podataka, uključujući zloupotrebe, povrede, podnošenja, uništenja ili nepravilno klasifikovanja, kao i bilo koja druga aktivnost koja rezultira povredom zaštite ili gubitkom takvih podataka, kao i bilo koje aktivnosti ili neaktivnosti koje su rezultirale otkrivanjem podataka neovlašćenom licu.
- (3) **„Tajni dokument“** je bilo koji oblik zabilježenih tajnih podataka, bez obzira na njegove karakteristike ili način zapisivanja.
- (4) **„Tajni materijal“** je bilo koji klasifikovani tajni dokument ili tehnički objekat, oprema, instalacija, uređaj ili oružje koje je ili proizvedeno ili je u procesu proizvodnje, kao i sastavni djelovi koji se koriste za njegovu proizvodnju, a koji sadrže tajne podatke.
- (5) **„Stepen tajnosti“** je kategorija, u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, koja karakteriše važnost tajnih podataka, stepen ograničenja njihovom pristupu, i stepen njihove zaštite od strane Strana, i takođe kategoriju na osnovu koje su podaci označeni.
- (6) **„Označavanje stepena tajnosti“** je oznaka na bilo kojem klasifikovanom materijalu koja pokazuje nivo stepena tajnosti.
- (7) **„Dozvola za pristup tajnim podacima“** je pozitivna odluka koja proizilazi iz procedure bezbjednosnog provjeravanja kojom se utvrđuje lojalnost i pouzdanost fizičkog ili pravnog lica kao i drugi bezbjedonosni aspekti u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima. Takva odluka omogućava pristup fizičkom ili pravnom licu i dozvoljava im da rukuju tajnim podacima određenog nivoa bez postojanja bezbjedonosnog rizika.
- (8) **„Strana porijekla“** je Strana koja inicira tajne podatke.
- (9) **„Strana primalac“** je Strana kojoj se šalju tajni podaci.
- (10) **„Korisnik“** je fizičko ili pravno lice koje učestvuje u relevantnim aktivnostima saradnje ili u implementaciji povjerljivih ugovora a na koje se ovaj Sporazum primjenjuje.
- (11) **„Nadležni organ“** je organ koji, u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima Strane sprovodi državnu politiku za zaštitu tajnih podataka, vrši opštu kontrolu u ovoj oblasti i implementira ovaj Sporazum. Ovi organi su navedeni u Članu 5 ovog Sporazuma.
- (12) **„Ugovarač“** je fizičko ili pravno lice koje ima pravni kapacitet da zaključuje ugovore i/ili da učestvuje u stvaranju povjerljivog ugovora pod odredbama ovog Sporazuma.
- (13) **„Povjerljivi ugovor“** je sporazum između dva ili više ugovarača koji sadrži ili obezbeđuje pristup tajnim podacima.
- (14) **Princip „potrebno je da zna“** je neophodnost pristupa tajnim podacima u skladu sa službenim dužnostima i/ili za sprovođenje konkretnog službenog zadatka.

- (15) „**Treća strana**“ je država ili međunarodna organizacija, koja nije jedna od Strana ovog Sporazuma ili korisnik, koja ne odgovara nacionalnim zahtjevima pristupa tajnim podacima, uključujući princip „potrebno je da zna“.
- (16) „**Deklasifikacija podataka**“ je ukidanje stepena tajnosti.
- (17) „**Povreda bezbjednosti**“ je čin ili propust koji je suprotan nacionalnim zakonima i propisima, koji rezultira ili može rezultirati neovlašćenim pristupom tajnim podacima.

Član 2

Cilj

Cilj ovog Sporazuma je da se obezbijedi zaštita tajnih podataka koji nastaju ili se razmjenjuju, direktno ili indirektno između Strana.

Član 3

Stepeni tajnosti

Strane se slažu da su sledeći nivoi stepena tajnosti ekvivalentni i da odgovaraju nivoima stepena tajnosti koji su navedeni u nacionalnim zakonima i propisima Strana:

za Crnu Goru	ekvivalent na engleskom	za Republiku Bugarsku
STROGO TAJNO	TOP SECRET	STROGO SEKRETNO
TAJNO	SECRET	SEKRETNO
POVJERLJIVO	CONFIDENTIAL	POVERITELNO
INTERNO	RESTRICTED	ZA SLUŽEBNO POLZVANE

Član 4

Nacionalne mjere

- (1) U skladu sa svojim nacionalnim zakonima i propisima, Strane implementiraju sve adekvatne mjere za zaštitu tajnih podataka, koji obično nastaju ili se razmjenjuju direktno ili indirektno u skladu sa ovim Sporazumom. Isti nivo zaštite se obezbjeđuje za takve tajne podatke koji se primjenjuje i za nacionalne tajne podatke, sa odgovarajućim stepenom tajnosti.
- (2) Strane blagovremeno obavještavaju jedna drugu o bilo kakvim promjenama u nacionalnim zakonima i propisima koje utiču na zaštitu tajnih podataka. U takvim slučajevima, Strane obavještavaju jedna drugu u skladu sa stavovima 3 i 4 Člana 5 u cilju razmatranja mogućih izmjena ovog Sporazuma. U međuvremenu, tajni podaci se štite u skladu sa odredbama ovog Sporazuma, osim ako se drugačije ne dogovori pisanim putem.
- (3) Pristup tajnim podacima će se omogućiti samo licima koja su ovlašćena u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima i u skladu sa principom „potrebno je da zna“.

- (4) Strana primalac je obavezna da:
- a) ne otkriva tajne podatke trećoj Strani bez prethodne pisane saglasnosti nadležnog organa Strane porijekla;
 - b) dodijeli tajnim podacima stepen tajnosti koji je ekvivalentan onom od Strane porijekla;
 - c) ne koristi tajne podatke u bilo koju drugu svrhu osim one za koju su obezbijeđeni;
 - d) garantuje privatna prava poput prava patenta, autorskih prava ili poslovnih tajni koji su dio tajnih podataka.
- (5) Ako bilo koji drugi Sporazum koji je zaključen između strana sadrži strožije propise u vezi sa razmjenom ili zaštitom tajnih podataka, ovi propisi se primjenjuju.

Član 5

Nadležni organi

- (1) Nadležni organi Strana su:

Za Crnu Goru:

- Direkcija za zaštitu tajnih podataka

Za Republiku Bugarsku:

- Državna komisija o bezbjednosti podataka

- (2) Nadležni organi obavještavaju jedni druge o nacionalnim zakonima i propisima koji su na snazi i koji regulišu zaštitu tajnih podataka.
- (3) Da bi se obezbijedila bliska saradnja u implementaciji sadašnjeg Sporazuma, nadležni organi mogu održavati konsultacije na zahtjev jednog od njih.
- (4) Da bi se obezbijedio i održao uporedan standard bezbjednosti, nadležni organi, na zahtjev, obezbijeduju jedan drugom podatke o standardima bezbjednosti, procedurama i praksama zaštite tajnih podataka koje koristi njihova Strana.
- (5) Nadležni organi mogu da donesu dokumenta za izvršavanje ovog Sporazuma.
- (6) Službe bezbjednosti Strana mogu da razmjenjuju i vraćaju operativne i/ili obavještajne podatke direktno jedna sa drugom u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima.

Član 6

Prenos tajnih podataka

- (1) Po pravilu, tajni podaci se prenose putem diplomatskih ili vojnih kurira ili drugim sredstvima koja zadovoljavaju zahtjeve nacionalnih zakona i propisa Strana. Strana primalac potvrđuje, u pisanoj formi, da je primila tajne podatke.
- (2) Tajni podaci se mogu prenositi putem zaštićenih telekomunikacionih sistema, mreža ili drugih elektromagnetnih sredstava koja su odobrena od strane nadležnih organa i koja imaju blagovremeno izdatu dozvolu u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima bilo koje Strane.
- (3) Ostala odobrena sredstva prenosa tajnih podataka se mogu koristiti samo ako je tako dogovoreno između nadležnih organa.
- (4) U slučaju prenošenja velike pošiljke koja sadrži tajne podatke, nadležni organi se međusobno usaglašavaju i odobravaju sredstva prenosa, rutu i druge mjere bezbjednosti.

Član 7

Prevod, umnožavanje, uništavanje

- (1) Tajni podaci koji su označeni stepenom tajnosti STROGO TAJNO / TOP SECRET / STROGO SEKRETNO prevode se ili umnožavaju samo uz pisanu saglasnost nadležnog organa Strane porijekla.
- (2) Sve prevode tajnih podataka rade lica koja imaju odgovarajuću dozvolu za pristup tajnim podacima. Takvi prevodi nose ekvivalentnu oznaku stepena tajnosti.
- (3) Kada se tajni podaci umnožavaju, oznakom stepena tajnosti originala označava se i svaka kopija. Tako umnoženi podaci podliježu istoj kontroli kao i originalni podaci. Broj kopija se svodi na onaj koji je neophodan za službene potrebe.
- (4) Klasifikovani materijal se uništava ili modifikuje na taj način da se spriječi njihova potpuna ili djelimična rekonstrukcija.
- (5) Strana porijekla može izričito da zabrani umnožavanje, promjenu ili uništavanje tajnog materijala tako što označava krajnjeg korisnika tajnih podataka ili tako što kasnije šalje pisano obavještenje. Ako je uništavanje tajnog materijala zabranjeno, on se vraća nadležnom organu Strane porijekla.
- (6) Tajni materijal stepena tajnosti STROGO TAJNO / TOP SECRET / STROGO SEKRETNO se ne uništava. On se vraća nadležnom organu Strane porijekla.
- (7) U slučaju krizne situacije, koja onemogućava zaštitu ili vraćanje tajnih podataka koji su nastali ili su razmijenjeni u skladu sa ovim Sporazumom, tajni podaci se odmah uništavaju. Strana primalac obavještava nadležni organ Strane porijekla o uništenju tajnih podataka u najkraćem roku.

Član 8

Povjerljivi ugovori

- (1) Povjerljivi ugovor se zaključuje i implementira u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima svake Strane. Na zahtjev, nadležni organ svake Strane obezbjeđuje podatke o tome da li je predloženom ugovaraču izdata nacionalna dozvola za pristup tajnim podacima, odgovarajućeg stepena tajnosti. Ako predloženi ugovarač nema dozvolu za pristup tajnim podacima nadležni organ svake Strane može sprovesti postupak bezbjednosne provjere ugovarača.
- (2) Aneks o bezbjednosti čini sastavni dio svakog povjerljivog ugovora ili podugovora. U ovom aneksu, ugovarač Strane porijekla naznačava koji se tajni podaci ustupaju ili koji nastaju od Strane primaoca, i koji je stepen tajnosti dodijeljen ovim podacima.
- (3) Obaveza ugovarača da štiti tajne podatke, u svim slučajevima, se odnosi najmanje na sljedeće:
 - a) obavezu da će ugovarač otkriti tajne podatke samo licu koje je prethodno bezbjednosno provjereno u skladu sa relevantnim aktivnostima ugovora, koje ispunjava princip „potrebno je da zna“ i koje je zaposleno ili uključeno u sprovođenje ugovora;
 - b) sredstva koja se koriste za prenos tajnih podataka;
 - c) procedure i mehanizme za obavještanje o promjenama koje mogu nastati u vezi sa tajnim podacima zbog promjene njihovog stepena tajnosti ili zato što zaštita više nije neophodna;
 - d) proceduru odobravanja posjeta, pristupa ili inspekcije od strane osoblja jedne Strane objektima druge Strane, što je predviđeno ugovorom;
 - e) obavezu da blagovremeno obavijesti Nadležni organ ugovarača o svakom stvarnom ili mogućem neovlašćenom pristupu tajnim podacima sadržanim u ugovoru;
 - f) korišćenje tajnih podataka samo u svrhe koje su u vezi sa predmetom ugovora;
 - g) strogo pridržavanje procedura predviđenih za uništavanje tajnih podataka;
 - h) odredbe kojima se određuje da se tajni podaci sadržani u ugovoru mogu dati trećoj strani na korišćenje samo uz pismenu saglasnost Nadležnog organa Strane Porijekla.
- (4) Mjere koje su potrebne za zaštitu tajnih podataka kao i procedure za procjenu štete za moguće gubitke prouzrokovane ugovaračima neovlašćenim pristupom tajnim podacima, označavaju se detaljnije u povjerljivom ugovoru.
- (5) Ugovori zaključeni sa ugovaračima koji sadrže tajne podatke stepena INTERNO / RESTRICTED / ZA SLUŽEBNO POLZVANE sadrže odgovarajuću klauzulu koja označava minimalne mjere koje se primjenjuju za zaštitu takvih tajnih podataka. Dozvola za pristup tajnim podacima za ovakve ugovore nije neophodna.

Član 9

Posjete

- (1) Eksperti za bezbjednost nadležnih organa mogu održavati redovne sastanke o procedurama zaštite tajnih podataka.
- (2) Posjetioci dobijaju prethodno odobrenje od Nadležnog organa države domaćina samo ako su ovlašćeni za pristup tajnim podacima u skladu sa njihovim nacionalnim zakonima i

propisima i ako im je potreban pristup tajnim podacima ili prostorijama gdje su nastali tajni podaci, u kojima se rukovalo njima ili u kojima se čuvaju.

- (3) Nadležni organi se dogovaraju o procedurama posjete.
- (4) Zahtjev za posjetu sadrži sledeće informacije:
 - a) ime posjetioca, datum i mjesto rođenja, broj pasoša ili lične karte;
 - b) državljanstvo posjetioca;
 - c) funkcija posjetioca i ime organizacije koju predstavlja;
 - d) dozvolu za pristup tajnim podacima odgovarjućeg stepena tajnosti;
 - e) svrhu, predloženi program rada i planirani datum posjete;
 - f) imena organizacija i objekata za čiju posjetu se pravi zahtjev.
- (5) Nadležni organi Strana se mogu složiti da naprave spisak ovlašćenih lica koja će dolaziti u ponovne posjete. Ovi spiskovi važe za početni period od dvanaest mjeseci. Jednom kada liste odobre nadležni organi Strana, uslovi specifičnih posjeta se direktno ugovaraju sa odgovarajućim nadležnim organima organizacija koje će ova lica posjetiti, u skladu sa ugovorenim terminima i uslovima.
- (6) Svaka Strana garantuje zaštitu ličnih podataka posjetilaca, u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima.

Član 10

Povreda bezbjednosti

- (1) U slučaju povrede bezbjednosti, nadležni organ u čijoj je državi došlo do povrede, obavještava nadležni organ druge Strane u najkraćem roku i sprovodi odgovarajuću istragu. Druga Strana, ako je potrebno, saraduje u istrazi.
- (2) U slučaju povrede bezbjednosti koja se desi u nekoj trećoj zemlji, nadležni organ Strane koja je dostavila podatke preduzima aktivnosti iz stava 1, gdje je to moguće.
- (3) U bilo kom slučaju, druga Strana se obavještava o rezultatima istrage i prima konačni izvještaj sa uzrocima i obimom prouzrokovane štete.

Član 11

Troškovi

Svaka Strana snosi troškove nastale u toku implementacije svojih obaveza u skladu sa ovim Sporazumom.

Član 12

Završne odredbe

- (1) Ovaj Sporazum se zaključuje na neodređeni vremenski period i stupa na snagu danom prijema posljednjeg pisanog obavještenja, diplomatskim putem, u kojem Strane obavještavaju jedna drugu o ispunjenju svih unutrašnjih pravnih procedura koje su neophodne za njegovo stupanje na snagu.

- (2) Ovaj Sporazum se može izmijeniti i dopuniti na osnovu uzajamne pisane saglasnosti Strana. Takve izmjene i dopune stupaju na snagu u skladu sa stavom 1 ovog Člana.
- (3) Bilo koja Strana može otkazati ovaj Sporazum pisanim obavještenjem koje se prosljeđuje drugoj Strani. Otkaz stupa na snagu šest mjeseci nakon dana prijema obavještenja. Uprkos otkazu ovog Sporazuma, svi tajni podaci koji su razmjenjivani u skladu sa ovim Sporazumom ostaju zaštićeni u skladu sa navedenim odredbama, sve dok Strana porijekla ne oslobodi Stranu primaoca od te obaveze.
- (4) Bilo koji spor u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma se rješava sporazumno, konsultacijama između Strana bez pribjegavanja spoljne jurisdikcije.

Zaključen u Podgorici, dana 24. Novembra 2010.godine, u dva originalna primjerka, svaki na crnogorskom, bugarskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako autentični. U slučaju bilo kakvog odstupanja u tumačenju, tekst na engleskom jeziku je mjerodavan.

za Vladu Crne Gore

Savo Vučinić, s.r.

za Vladu Republike Bugarske

Tsveta Markova, s.r.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu CG-Međunarodni ugovori“.

Broj: 03-5189

Podgorica, 26. maj 2011. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Dr Igor Lukšić, s.r.
